

نقدی بر استاندارد حسابرسی اطلاعات مقایسه‌ای (بخش ۷۱ استانداردهای حسابرسی ایران)

رسول دشتی (مدرس دانشگاه)، علی‌اکبر دشتی

استفاده‌کنندگان خواهد شد. این موضوع قرینه‌ای از ریسک بتا در حسابرسی وبه عبارتی نادرست جلوه دادن مطالب درست است. ۲- در مواردی ممکن است به دلیل وجود ابهامی اساسی در خصوص تداوم فعالیت و یا وجود موارد متعدد ابهام که آثار احتمالی آن در مجموع نسبت به صورت‌های مالی اساسی باشد، حسابرسی دوره‌ی گذشته نسبت به صورت‌های مالی عدم اظهارنظر کرده باشد. در حالی که براساس تدابیر جدید متخذه توسط مدیریت شرکت و یا سایر عوامل، ممکن است روند مالی و یا وضعیت عملکرد شرکت در دوره‌ی جاری بهبود یابد و کلیه‌ی ابهامات موصوف در بالا رفع گردد. لذا در چنین شرایطی دیگر ضرورتی به تعدیل گزارش حسابرسی نخواهد بود. در صورتی که حسابرسی جانشین اشاره به عدم اظهارنظر حسابرسی دوره‌ی گذشته نماید موجب بی‌اعتباری غیرمنصفانه‌ی اطلاعات مقایسه‌ای می‌گردد.

۳- در مواقعی که حسابرسی جانشین نسبت به صورت‌های مالی نظر مطلوب ارائه کرده باشد، اشاره به نوع اظهارنظر نا مساعد دوره‌ی گذشته (مشروط، مردود، ویا عدم اظهارنظر) می‌تواند از جنبه‌های روانی نیز آثار نامساعدی در اذهان استفاده‌کنندگان نسبت به ارزیابی کلیت صورت‌های مالی (اعم از عناصر دوره‌ی جاری و دوره‌ی قبل) داشته باشد. ۴- برابر استاندارد یادشده زمانی که صورت‌های مالی برای نخستین بار مورد حسابرسی قرار می‌گیرد حسابرسی باید در گزارش خود پس از بند اظهارنظر تصریح

موضوع قطعاً نافسی نظر و هدف استانداردهای حسابرسی خواهد بود. دلایلی که موید مطالب مزبور است بدین شرح است: ۱- در مواردی که گزارش دوره‌ی گذشته با نظر مشروط و یا مردود منتشر شده است. این موضوع در موارد غالب بیانگر این مطلب است که صورت‌های مالی دوره‌ی گذشته حاوی تحریف بااهمیت و حتی اساسی بوده است. اگر موضوعی که باعث تعدیل گزارش دوره‌ی قبل شده هنوز برطرف نشده است، اشاره به نظر حسابرسی دوره‌ی گذشته می‌تواند در ارزیابی استفاده‌کنندگان نسبت به اطلاعات مقایسه‌ای مفید باشد. به عبارت دیگر، اشاره به نوع نظر حسابرسی دوره‌ی گذشته نوعی هشدار در جهت ارزیابی صحیح اطلاعات مقایسه‌ای است. ولی در صورتی که آثار مالی ناشی از تحریف‌های دوره‌ی گذشته از طریق اعمال اصلاحات در سرفصل تعدیلات سنواتی رفع شده باشد و از طریق ارایه‌ی مجدد اطلاعات مقایسه‌ای، اقلام مزبور به نحو مطلوب ارائه و افشا شده باشد، اشاره به این مطلب که گزارش حسابرسی دوره‌ی گذشته با نظر مشروط ویا مردود منتشر شده، القای نامطلوب بودن و غیر قابل اتکا بودن اطلاعات مقایسه‌ای را می‌نماید. در حالی که اقلام مقایسه‌ای با اصلاحات اعمال شده به نحو صحیح ارایه و افشا شده است و عملاً حسابرسی جانشین با رعایت الزامات استاندارد یادشده و به تبع آن اشاره به نظر حسابرسی دوره‌ی گذشته موجب گمراهی استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی می‌شود. و به‌رغم مطلوب بودن اطلاعات مقایسه‌ای موجب بی‌اعتباری ویا کم‌اعتباری در ارزیابی

استانداردهای حسابرسی اخیر (بخش ۷۱ استاندارد های حسابرسی) حسابرسی جانشین را ملزم ساخته تا در صورتی که صورت‌های مالی دوره‌ی گذشته توسط حسابرسی دیگری حسابرسی شده باشد، در گزارش خود پس از بند اظهارنظر تصریح کند که صورت‌های مالی دوره‌ی گذشته توسط حسابرسی دیگری حسابرسی شده و همچنین به نوع اظهارنظر و تاریخ گزارش حسابرسی دوره‌ی گذشته اشاره نماید و در صورتی که واحد مورد گزارش در دوره‌ی قبل مورد حسابرسی قرار نگرفته باشد، حسابرسی جانشین باید به موضوع عدم حسابرسی اطلاعات مقایسه‌ای اشاره کند. در متن حاضر تلاش شده است که پیامد های نامساعد ناشی از اجرای الزامات مقرر در استاندارد مزبور عنوان گردد. به نظر می‌رسد محور اصلی و هدف نهایی الزامات یاد شده، کمک به استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی در جهت ارزیابی قابلیت اتکای اطلاعات مقایسه‌ای است به‌طوری که اگر گزارش حسابرسی دوره‌ی گذشته نسبت به صورت‌های مالی آن دوره حاوی نظر مشروط، مردود، ویا عدم اظهارنظر باشد این موضوع به اطلاع استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی دوره‌ی جاری برسد تا این که آنان بتوانند اظهارنظر مزبور را به اطلاعات مقایسه‌ای تعمیم داده و به استناد نوع اظهارنظر حسابرسی دوره‌ی گذشته، اطلاعات مقایسه‌ای را ارزیابی کنند. پیروی از الزامات یادشده در استانداردهای مزبور در موارد متعدد ممکن است به گمراهی استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی حسابرسی شده منجر گردد و این

و قابل قبولی درباره‌ی انطباق اطلاعات مقایسه‌ای با استانداردهای حسابداری به‌دست آورد و به موجب الزامات مقرر در بخش ۵۱ استانداردهای حسابداری ایران اگر حسابرس نتواند با اجرای روش‌های لازم نسبت به اطلاعات مقایسه‌ای متقاعد شود باید گزارش خود را از این بابت تعدیل نماید. استنتاج از موارد مزبور این است که حسابرس در هر حال می‌بایستی اطلاعات مقایسه‌ای را مورد بررسی قرار دهد و اشاره به این که اطلاعات مقایسه‌ای حسابرسی نشده است گمراه‌کننده خواهد بود.

پیشنهادها

به نظر می‌رسد موارد زیر می‌تواند به

عنوان راه‌کاری برای جلوگیری از مشکلات یاد شده موثر باشد:

الف- رعایت الزامات مقرر در استاندارد یادشده به‌طوری که بعد از بند اظهارنظر بدون اشاره به نوع نظر حسابرس در مواقعی که اقلام مقایسه‌ای به طور کامل اصلاح و ارائه‌ی مجدد شده است.

ب- بند تاکید مورد نظر در استاندارد مزبور به شکل ذیل تعدیل گردد:

صورت‌های مالی دوره‌ی گذشته توسط موسسه‌ی حسابداری دیگری مورد حسابرسی قرار گرفته است و تاریخ گزارش یاد شده .../.../۱۳۰۰ و نوع اظهارنظر حسابرس بوده است.

بدیهی است نظر حسابرس دوره‌ی مالی قبل، مستقل از تاثیر آثار مالی ناشی از اعمال اصلاحات صورت گرفته در سرفصل تعدیلاتسنواتی و ارائه‌ی مجدد اطلاعات. مقایسه‌ای اظهار شده است.

بند تاکید مزبور علاوه بر این که منجر به رعایت الزامات مقرر در استاندارد حسابرسی می‌شود این اطلاع را به استفاده‌کنندگان می‌دهد که با توجه به اصلاح اطلاعات مقایسه‌ای لزوماً نظر حسابرس دوره‌ی گذشته قابل تعمیم به اطلاعات مقایسه‌ای مندرج در صورت‌های مالی دوره‌ی جاری نخواهد بود

تأثیر هزینه‌ی مطالبات مشکوک‌الوصول بر شفافیت سود و زیان بانک‌ها

امراه ابراهیمی
کارشناس امور بانکی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

هم‌اکنون، بانک‌ها با توجه به بخش‌نامه‌های بانک مرکزی و شرایط قراردادی اعطای وام اقدام به شناسایی هزینه‌ی مطالبات مشکوک‌الوصول می‌نمایند. اما سوال این است که بخش‌نامه‌ها و مقررات یادشده تا چه میزان وضعیت واقعی سود و زیان بانک را نمایش می‌دهند.

بر اساس بخش‌نامه‌ی بانک مرکزی ج.ا.ا. پس از سررسید شدن وام و عدم پرداخت آن به شرح زیر تسهیلات اعطایی به طبقات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول انتقال می‌یابند.
۱. ابقا در طبقه‌ی جاری (حداکثر تا ۲ ماه از سررسید وام گذشته، مشتری از وضعیت مالی مطلوب برخوردار باشد و چشم‌انداز صنعت مربوطه مطلوب باشد).
۲. طبقه‌ی سررسید گذشته (بین ۲ تا ۶ ماه از سررسید گذشته، مشتری از وضعیت مالی مناسب برخوردار باشد و چشم‌انداز صنعت مربوطه همراه با رشدی محدود باشد).

موضوع مطالبات معوق یکی از موضوعات حساس و با اهمیت صنعت بانکداری است به نحوی که حیات و بقای هر یک از بانک‌ها به‌شدت وابسته به آن است. در چند سال اخیر و در پی بروز بحران اقتصادی در جهان، تاثیر این مورد بیش از پیش نمود کرده به نحوی که موجب ورشکستگی بانک‌های زیادی در جهان شد. در ایران نیز وضعیت دشوار اقتصادی‌ای که صنایع و شرکت‌ها با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند تاثیر خود را بر سیستم بانکی گذاشته و به دلیل عدم توانایی این صنایع به بازپرداخت وام‌های خود موضوع مطالبات معوق بانکی را به مساله‌ی روز سیستم بانکداری کشور تبدیل کرده است.

در این مقاله، نحوه‌ی انعکاس آثار مالی معوق و مشکوک‌شدن مطالبات بانکی در سود و زیان بانک‌ها و همچنین درستی آن ارزیابی می‌شود. برای درک تاثیر اهمیت مبلغ هزینه‌ی مطالبات مشکوک‌الوصول بر سود اعلامی بانک‌ها جدول یک ارائه شده است.